

LOPS- tuunaamo Opiskeluhuolto

27.1.2021 klo 14 – 15

OPH: Kristiina Laitinen ja Christine Söderek
THL: Johanna Jahnukainen

Osallistujalle

Instruktioner för läroplanslabbet

- Puheenvuoroja lukuun ottamatta pidämme mikrofonit ja kameran suljettuina
- Kysymyksiä ja kommentteja sekä puheenvuoropyyntöjä voi esittää keskustelupalstalla
- Mikrofonen och kameran hålls stängda under läroplanslabbet
- Man kan ställa frågor, kommentera eller be om ordet i chatten

Mikä opiskeluhuollossa muuttuu (opetussuunnitelmassa, lukion opiskeluhuoltosuunnitelmassa)?

- Lukion opetussuunnitelman perusteet 2019 perustuvat lukiolakiin (714/2018) ja sen asetukseen (810/2018)
- Opiskeluhuollon perustemääräys pohjautuu ensisijaisesti oppilas- ja opiskelijahuoltolakiin (1287/2013)
- Opetussuunnitelman perusteissa hyvinvointi nähdään laajana kokonaisuutena, joka on rakenteistettu sekä asiakirjan yhteisiin osiin (arvoperusta, toimintakulttuuri, kodin ja oppilaitoksen yhteistyö...) että osaksi oppiaineiden opetusta (ml. laaja-alainen osaaminen).
- Opiskeluhuolto -lukuun uudistuksen yhteydessä tehtiin ainoastaan merkitykseltään vähäisiä, teknisiä muutoksia (uuden lukiolain numero vanhan tilalle, kumoutuneen säännöksen poisto)

SOTE-uudistus ja
opiskeluhuolto –
Mikä muuttuu?

Sote-uudistuksen tavoitteet

- kaventaa hyvinvointi- ja terveyseroja
- turvata yhdenvertaiset ja laadukkaat sosiaali- ja terveystalvelut sekä pelastustoimen palvelut kaikille suomalaisille
- parantaa palveluiden saatavuutta ja saavutettavuutta erityisesti perustasolla
- turvata ammattitaitoisen työvoiman saanti
- vastata yhteiskunnallisten muutosten mukanaan tuomiin haasteisiin
- hillitä kustannusten kasvua
- parantaa turvallisuutta

Uusi hyvinvointialuerakenne 1.1.2023

Rakenne nyt

195

22

195 sosiaali- ja terveydenhuollon
organisaatiota
+ 22 pelastuslaitosta

Uusi rakenne

22+1

22 sosiaali- ja terveydenhuollon
sekä pelastustoimen järjestäjää
+ HUS

Opiskeluhuollon kuraattori- ja psykologipalvelujen järjestäminen

- Kaikki opiskeluhuollon palvelut kootaan yhden järjestäjän vastuulle, kun opiskeluhuollon kuraattori- ja psykologipalvelujen järjestämisvastuu siirretään tuleville hyvinvointialueille.
- Opiskeluhuollon palvelut toteutetaan lähipalveluina kouluissa ja oppilaitoksissa kuten nykyäänkin. Lähipalveluperiaatteesta säädökset oppilas- ja opiskelijahuoltolaissa.
- Sivistystoimen ja maakuntien kiinteä yhteistyö varmistetaan luomalla tarvittavat yhteistyörakenteet.
- Opiskeluhuollon palveluja vahvistetaan ja kuraattori- ja psykologityöhön laaditaan hallitusohjelman mukaisesti sitovat mitoitukset esi- ja perusopetukseen sekä toiselle asteelle.

Yhteisöllinen
opiskeluhuolto –
Entä etäopetusaikana?

Yhteisöllinen opiskeluhuolto

- Ensisijainen toimintatapa / Lukio kokonaisuutena
- Yhteinen tehtävä / Jokaisen arkityötä
- Vaikuttavaa
- Mahdollistaa varhaisen puuttumisen ja hiljaisten signaalien havainnoinnin
- Vähentää myöhempiä ongelmia

1) Osa lukion toimintakulttuuria

2) Lukiokohtainen opiskeluhuolto-suunnitelma

- Tietopohjan hyödyntäminen
- Toimien painotus siellä missä haasteet

3) Lukion monialainen opiskeluhuolto-ryhmä

- Koordinoi oppilaitoksen hyvinvointityötä
- Opiskeluhuollon suunnittelu, kehittäminen, toteuttaminen ja arviointi

Yhteisöllinen opiskeluhuolto etäopetuksen aikana

Hyvinvointityön digitaalisia toimintatapoja

Lukion kotisivut

Lukion omat hyvinvointisivut opiskelijoille

- Opiskeluhuollon palveluista tiedottaminen!
- Tietoa hyvinvoinnin eri alueista
- Videoita (esim. stressistä) , chat, linkkejä, jne.

Hyvinvointikyselyt

- Opiskelijoille
- Ryhmän ilmapiirikyselyt

Hyvinvointikirjeitä opiskelijoille

- Aiheet opiskelijoilta itseltään

Vanhempainiltamateriaaleja

- Esim. Video poissaoloista

Some-viestintä

- FB:ssä ja Instagramissa hyvinvointivinkkejä

Ryhmien teams-tapaamiset

- Opettaja + opiskeluhuoltopalvelut

Teemoitetut hyvinvointiryhmät

- Useita tapaamisia esim. Google Meetissa
- Stressi, uni, rentoutuminen, mindfulness, opiskelutekniikat, ...

Oppitunteja Teamsissa

- Opiskelumotivaatio, keskittyminen, stressi
- Opiskeluhuoltopalvelut + opettaja

Opiskeluhuollon viikoittainen "olohuone" Meetissa

Ryhmächat opiskelijoille

- Anonyymisti ja opiskeluhuoltopalvelujen vetämänä
- Abi-virtuaaliryhmät

Verkkotapaamisia opiskelijoille ja huoltajille Collaboratessa

- Opiskeluhuoltoryhmän jäsenten puheenvuoroja

Virtuaalikalhvilat

Virtuaali-/etävalitunnit

Yhteisöllinen opiskeluhuolto etäopetuksen aikana

Hyvinvointityön digitaalisia toimintatapoja

Opiskeluhuoltoryhmän tapaamisia
etäyhteyksien välityksellä (tehostetusti)

Monialaisen asiantuntijaryhmän
kokouksia etäyhteyksin

Opiskeluhuollon ammattilaiset
ryhmänohjaajien ja opettajien
etäkokouksissa

Lukion työntekijöiden omat
ryhmät Whatsappissa tai Hangoutsissa

Opiskeluhuollon ammattilaiset mukana
lukion yhteisissä etäkahvitaukoissa, jne.

Etävanhempainillat

Alustoja

Teams, Skype, Discord, Google
Meet, Google Hangouts, Google
Sites, Google Forms, Collaborate,
Zoom, Classroom, Adobe Connect,
Facebook, Instagram, Whatsapp,
Canva-työkalu

Kiitokset mm. Vantaa, Lahti, Helsinki
ja Espoo!

Toisella asteella toimien – Opas oppilaitoksen opiskeluhuoltoryhmälle

Painotuotteena (THL
Kirjakauppa tai pdf-versiona
verkossa (www.thl.fi))

Toisella asteella toimien

– opas oppilaitoksen opiskeluhuoltoryhmälle

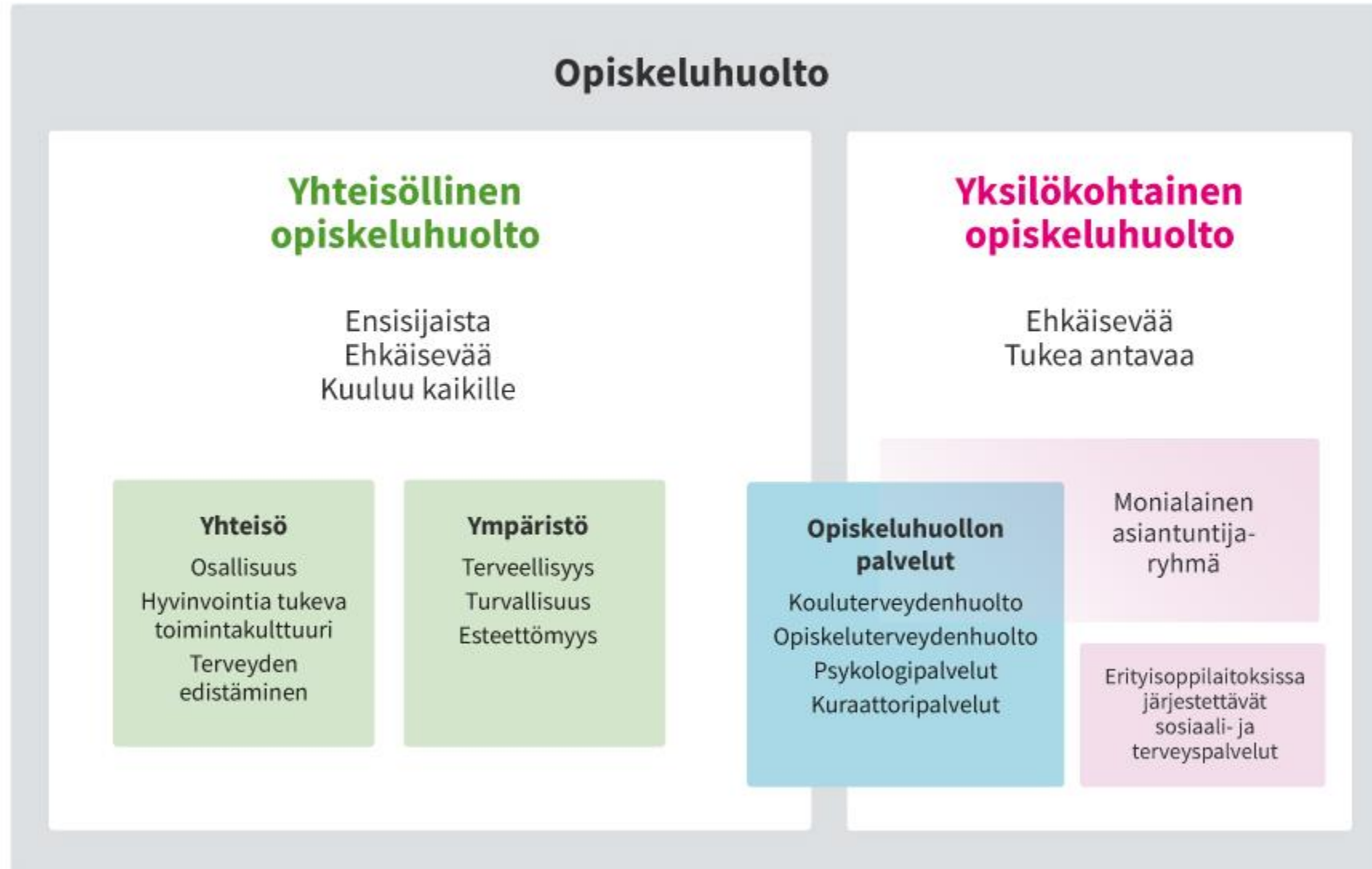
Marke Hietanen-Peltola, Kristiina Laitinen,
Jouni Järvinen ja Susanna Fagerlund-Jalokinos

Yksilökohtainen
opiskeluhuolto –
Entä etäopetusaikana?

Yksilökohtainen opiskeluhuolto

Monialainen asiantuntijaryhmä

Oppilas- ja opiskelijahuoltolaki 14 §

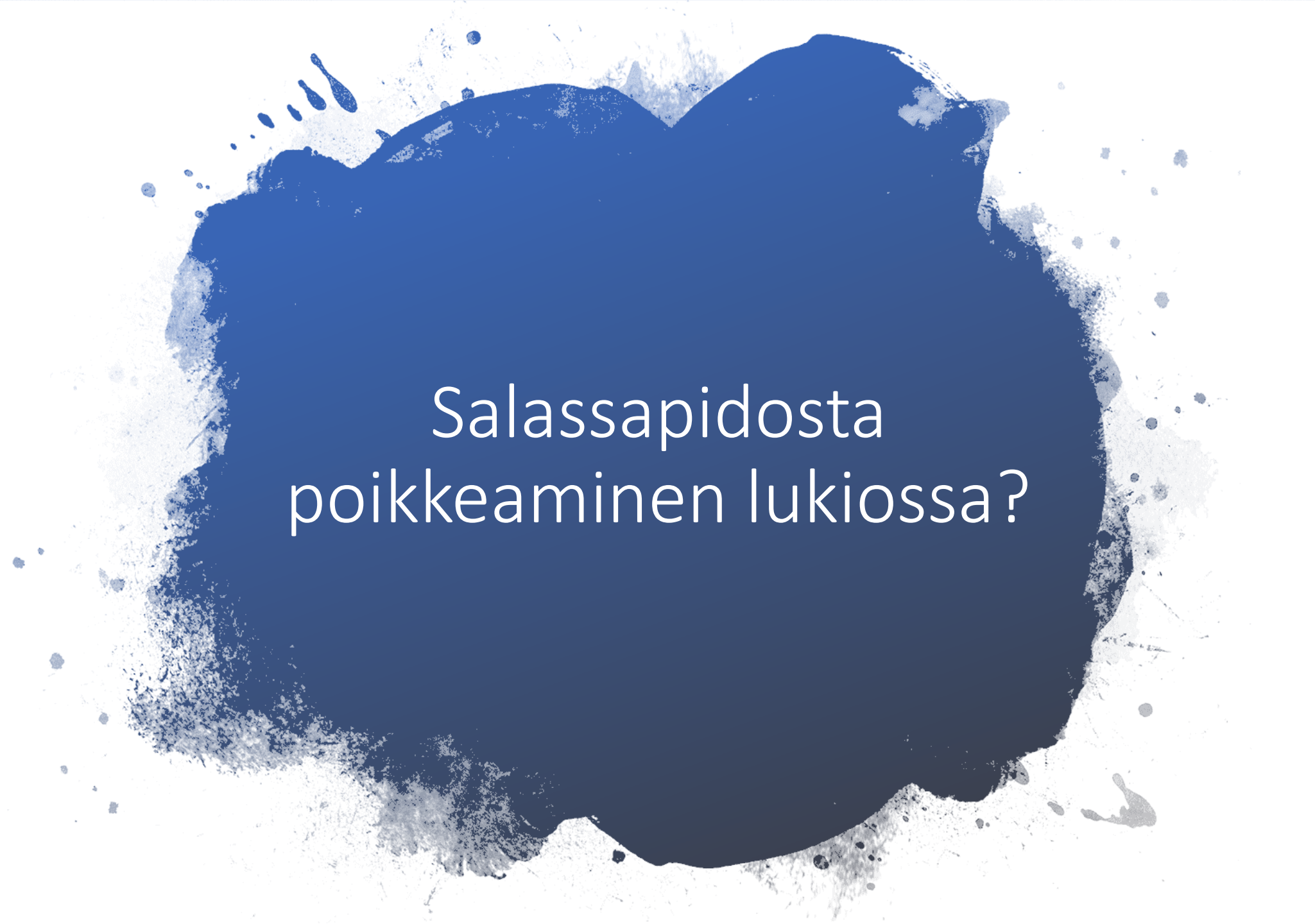
- Yksittäisen opiskelijan tuen tarpeen selvittämiseen ja opiskeluhuollon palvelujen järjestämiseen liittyvät asiat käsitellään tapauskohtaisesti koottavassa monialaisessa asiantuntijaryhmässä.
- Ryhmän kokoamiseen tulee olla opiskelijan lupa.
- Kokoonpano mietitään kulloisenkin yksittäisen opiskelijan tarpeen mukaisesti.
- Luottamuksellisuus – salassapito.

Lisätietoa: Kuntainfo 13a soveltamisohje oppilas- ja opiskelijahuoltolainsäädännöstä

Etäopiskelun haasteet ja mahdollisuudet – palveluiden näkökulma

- Opiskeluhuollon palvelut tulee olla saatavilla.
- Etäpalveluiden lisääntyminen on koettu myös palvelujen laajentumisena.
- Opiskeluhuollon toimijoiden mukaan huoli opiskelijoiden hyvinvoinnista kasvoi.
- Opiskelijoiden mielenterveysoireet lisääntyneet.

Marke Hietanen-Peltola, Sarianna Vaara, Kristiina Laitinen, Johanna Jahnukainen. [Etäkoulu heikensi avun ja tuen saantia opiskeluhuollosta – myös kuraattori- ja psykologipalveluissa.](#) Tutkimuksesta tiiviisti 40/2020. THL.

Salassapidosta
poikkeaminen lukiossa?

Lukiolaki 58 §

Oikeus luovuttaa tietoja opiskelijaa koskevissa asioissa

Vastaanottajan tehtävien hoidon kannalta välttämättömiä opiskelijan terveydentilaa ja toimintakykyä koskevia tietoja on tiedon haltijalla salassapitosäännösten estämättä oikeus antaa:

- Oppilaitoksen rehtorille ja oppilaitoksen turvallisuudesta vastaavalle muulle henkilölle opiskelun turvallisuuden varmistamiseksi;
- Opinto-ohjauksesta vastaaville henkilöille muihin opintoihin ja tukipalveluihin ohjaamista varten (edellyttää lisäksi opiskelijan suostumusta);
- Opiskeluterveydenhuollosta vastaaville henkilöille opiskelijan terveyden ja turvallisuuden varmistamiseksi ja tarvittaviin tukitoimiin ohjaamista varten;
- Poliisille ja koulutuksen järjestäjän edustajalle, joka on ensisijaisessa vastuussa turvallisuusuhan selvittämisestä, välittömän turvallisuusuhan arvioimiseksi tai jos opiskelijan todetaan terveydentilan arvioinnissa olevan vaaraksi muiden turvallisuudelle.

Lukiolaki 58 §

Oikeus luovuttaa tietoja opiskelijaa koskevissa asioissa

Tässä laissa tarkoitettuja tehtäviä hoitavalla on salassapitovelvollisuuden estämättä oikeus ilmoittaa poliisille henkeen tai terveyteen kohdistuvan uhkan arviointia ja uhkaavan teon estämistä varten välttämättömät tiedot, jos hän tehtäviä hoitaessaan on saanut tietoja olosuhteista, joiden perusteella hänellä on syytä epäillä jonkun olevan vaarassa joutua väkivallan kohteeksi.

Yhteydenotto psykologiin tai kuraattoriin

Oppilaitoksen tai opiskeluhuollon työntekijän **on otettava viipymättä** yhteyttä opiskeluhuollon psykologiin tai kuraattoriin, jos hän arvioi, että oppilas tai opiskelija tarvitsee psykologi- tai kuraattoripalveluja opiskeluvaikeuksien tai sosiaalisten tai psyykkisten vaikeuksien ehkäisemiseksi tai poistamiseksi

- Yhteydenotto tehdään **yhdessä** oppilaan tai opiskelijan kanssa
- Jos tämä ei mahdollista, oppilaalle tai opiskelijalle **tieto** yhteydenotosta ja mahdollisuus keskustella yhteydenottoon liittyvistä syistä laissa säädetyn määräajan puitteissa
- Huoltajalle tieto yhteydenotosta, jollei laissa toisin säädätä

Salassapidosta poikkeaminen yksilökohtaisessa opiskeluhuoltotyössä

- Opiskelijan yksilökohtaiseen opiskeluhuoltotyöhön **osallistuvilla oikeus saada** toisiltaan ja **luovuttaa** toisilleen opiskeluhuollon järjestämisen kannalta välttämättömät tiedot
- Tietojen luovuttaminen **muille** vain jos opiskelijan (huoltajan) yksilöity kirjallinen **suostumus** tai luovuttamiseen oikeuttava lain **säännös**.

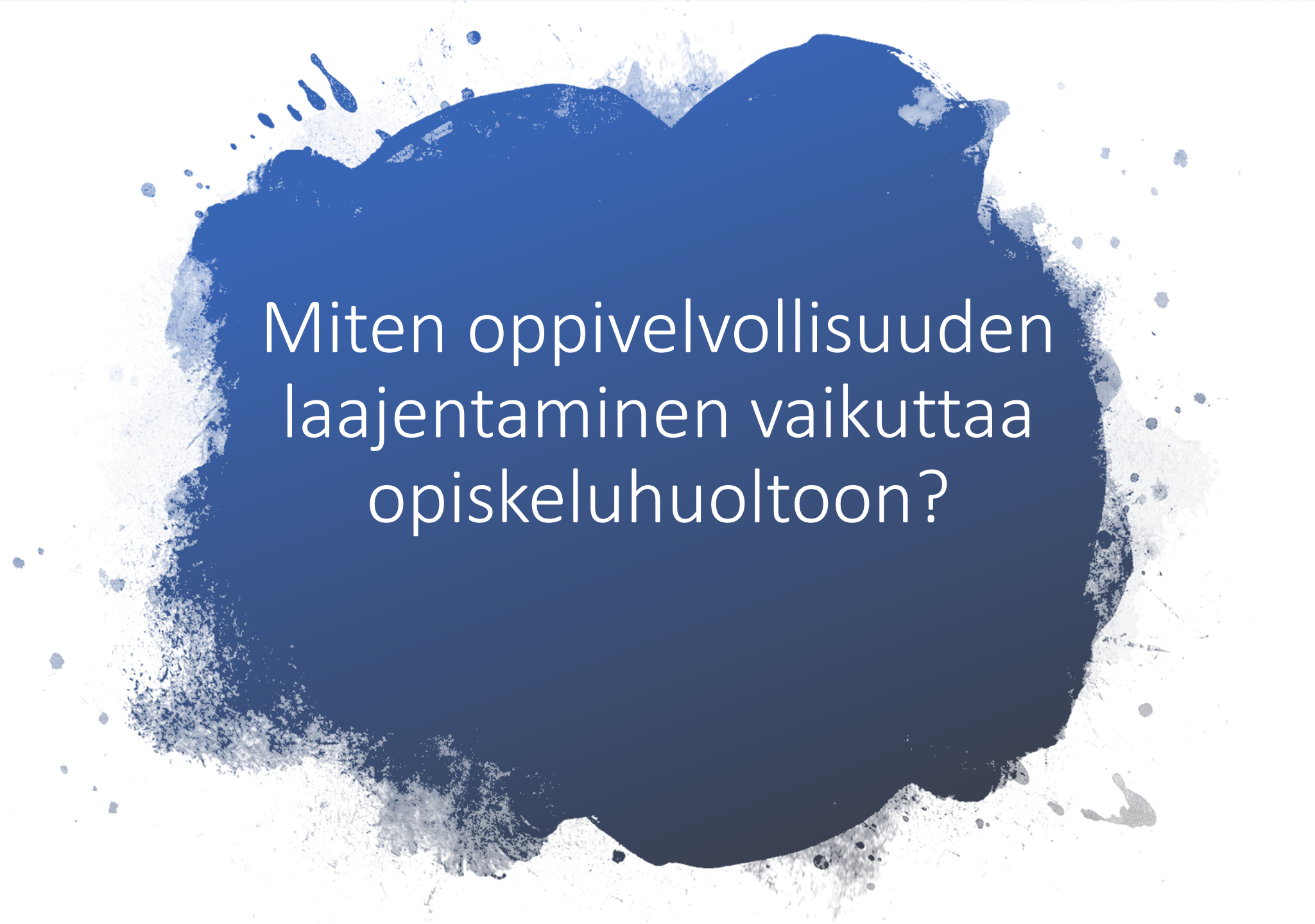
Esimerkkejä ehdottomasti salassa pidettävästä

- Yksilökohtaisen opiskeluhuollon asiakirjat
- Tieto erityisopetuksen saamisesta
- Asiakirjat, jotka koskevat opiskelijan henkilökohtaisten ominaisuuksien arviointia
- Yksityiselämä, perhe-elämä
- Harrastukset
- Terveystila, vammaisuus
- Seksuaalinen suuntautuneisuus
- Tiedot suoritetusta psykologisesta testistä tai soveltuvuuskokeesta ja niiden tuloksista

Oppivelvollisuuslaki 23§

Tietojensaanti

- Lain 11 ja 12 §:ssä tarkoitetulla oppivelvollisen ohjaus- ja valvontavastuussa olevalla koulutuksen järjestäjällä ja 14 §:ssä tarkoitetulla kunnalla on salassapitosäännösten estämättä oikeus saada tässä laissa säädettyjen tehtäviensä toteuttamiseksi välttämättömät tiedot oppivelvollisen hakeutumisesta, opiskelupaikan saamisesta ja opiskelupaikan vastaanottamisesta sekä opintojen aloittamisesta ja keskeyttämisestä sekä oppivelvollisuuden suorittamisen keskeyttämisestä toiselta koulutuksen järjestäjältä tai kunnalta.
- Koulutuksen järjestäjällä on oikeus salassapitosäännösten estämättä saada tässä laissa tarkoitettuun maksuttomaan koulutukseen liittyvien tehtäviensä toteuttamiseksi välttämättömät tiedot opiskelijan oppivelvollisuudesta ja aiemmista opinnoista sekä niiden keskeyttämisestä toiselta koulutuksen järjestäjältä tai ohjaus- ja valvontavastuussa olevalta kunnalta.
- Oppivelvollisen siirtyessä toisen koulutuksen järjestäjän koulutukseen aikaisemman koulutuksen järjestäjän on salassapitosäännösten estämättä viipymättä toimitettava oppivelvollisen koulutuksen järjestämisen kannalta välttämättömät tiedot uudelle koulutuksen järjestäjälle. Vastaavat tiedot on annettava myös uuden koulutuksen järjestäjän pyynnöstä.
- Sen lisäksi, mitä 3 momentissa säädetään, rehtorilla ja oppivelvollisen opetukseen osallistuvalla opettajalla on 4 §:ssä tarkoitetussa koulutuksessa oikeus salassapitosäännösten estämättä saada oppivelvollisen koulutuksen järjestämisen kannalta välttämättömät tiedot opiskelijahuoltotyöhön osallistuvilta.

Miten oppivelvollisuuden
laajentaminen vaikuttaa
opiskeluhuoltoon?

Muutoksia lainsäädäntöön

- Oppivelvollisuuslaki 1214/2020
 - 1 § 2 mom. Oppivelvollisuuden tavoitteet
 - 23 § Tietojen saanti
- Hallituksen esitys 173/2020
- Laki oppilas- ja opiskeluhuoltolain 1 ja 9 §:n muuttamisesta 1225/2020

Laki oppilas- ja opiskeluhuoltolain 1 ja 9 §:n muuttamisesta 1225/2020

1 § Soveltamisala

Ks. Tarkemmin laki

- 1) Perusopetuslaissa (628/1998) tarkoitetussa opetuksessa;
- 2) Lukiolaissa (714/2018) tarkoitetussa koulutuksessa;
- 3) Ammatillisesta koulutuksesta annetussa laissa (531/2017) tarkoitetussa perustutkintokoulutuksessa sekä työhön ja itsenäiseen elämään valmentavassa koulutuksessa;
- 4) Tutkintokoulutukseen valmentavasta koulutuksesta annetussa laissa (/) tarkoitetussa koulutuksessa;
- 5) Vapaasta sivistystyöstä annetun lain (632/1998) 7 a luvussa tarkoitetussa koulutuksessa ja oppivelvollisuuslain (/) 5 §:n 2 momentissa tarkoitetussa koulutuksessa.
 - 7a: Kansanopistojen oppivelvollisille suunnatussa koulutuksessa
 - 5 § 2 mom.: Maahanmuuttotauksaiset oppivelvolliset, joilta puuttuu perusopetuksen jälkeisen koulutuksen suorittamiseksi riittävä suomen tai ruotsin kielen taito, voivat suorittaa oppivelvollisuutta perusopetuksessa tai kansanopistojen järjestämässä maahanmuuttajille tarkoitetussa koulutuksessa

Laki oppilas- ja opiskeluhuoltolain 1 ja 9 §:n muuttamisesta 1225/2020

OKM vastaus koskien lain soveltamisalaa

- Aikuislukion ja ammattitutkintojen osalta lakia sovelletaan vain oppivelvollisiin ja oikeus päättyy 18-vuotissyntymäpäivään.
- Kansanopistojen uuden oppivelvollislinjan osalta oikeus opiskeluhuoltoon koskee kaikkia siellä opiskelevia eli oikeus ei katkea 18-vuotissyntymäpäivään, vaan jatkuu oppivelvollisena aloitettujen opintojen loppuun saakka.

Tutkintokoulutukseen valmentava koulutus

- Yhdistetään lisäopetus, VALMA-koulutus ja LUVA-koulutus uudeksi **tutkintokoulutukseen valmentavaksi koulutukseksi (TUVA)**
- Opiskelijalla on mahdollisuus
 - suorittaa lukion oppimäärään kuuluvia opintoja,
 - ammatillisten perustutkintojen osia ja osien osa-alueita,
 - korottaa perusopetuksen päättötodistuksen arvosanoja sekä
 - vahvistaa suomen tai ruotsin kielen taitoaan
- Opiskelijalle laaditaan henkilökohtainen opiskelusuunnitelma
- Koulutuksen perusteet ovat tulossa voimaan 1.8.2022

Kiitämme!

johanna.jahnukainen@thl.fi

kristiina.laitinen@oph.fi

christine.soderek@oph.fi